

geling, die aan boord malaria kreeg en na het gebruik van 2 gram euchinine *zwartwaterkoorts* kreeg met doodelijken afloop.

Euchinine wordt het best in poedervorm met wat water of in ouwel genomen, of ook in dranken of vloeibare spijsen gemengd. Voor kinderen is *tannas euchinini* (bevattende 30 pCt. euchinine), dat geheel smakeloos is, zeer geschikt. PINKHOF.

INGEZONDEN.

B R I J N V A N H I J.

In n°. 17 van dit *Tijdschrift* zegt de Heer VAN DORSSSEN aangaande dit in een voorschrift uit de 17de eeuw genoemde geneesmiddel: „Onder dit „brijn „, „van Hij” nu, waaraan zulke geneeskrachtige eigenschappen worden toege- „kend, verstonden onze voorouders een zekere substantie, die verkregen werd „uit de onderhuidsche holten beiderzijds boven de oogen van de haai” enz.

Het komt mij voor, dat dit „brijn van Hij” niet anders is geweest als spermaceti, en dus van de cachelot en niet van de haai afkomstig was. Dat in die oude reisbeschrijvingen de (tot de walvischachtigen behorende) potvisschen, die evenals de haaien met ettelijke scherpe tanden gewapend zijn en evenals deze de mondopening aan de onderzijde van den kop hebben 1) (en zich daardoor juist van den gewonen walvisch onderscheiden) met de haaien verward worden, behoeft ons niet te verwonderen.

Het spermaceti, dat reeds in de 13de eeuw bekend was (*Alosanthos* noemde het de medische school te Salerno), werd en wordt nog verkregen uit de onderhuidsche holten, welke bij den *Physeter macrocephalus* zich voornamelijk aan den kop (boven de bovenkaaksbeenderen en boven het schedeldak), maar ook langs den rug bevinden. De groote dikte en stompe gedaante van den kop worden juist door het bestaan van deze holten veroorzaakt. Van geen haai-soort vond ik iets dergelijks in zoölogische werken vermeld. De menschenhaaien, die blijkens de beschrijving bedoeld zouden moeten zijn, hebben een vrij spitsen snuit.

De door den Heer VAN DORSSSEN aangehaalde schrijver VON DER BEHR spreekt van „einen breiten Kopf” en „eine schwarzte Haut, untern Bauche aber „gantz weiszlicht”. De cachelot is van boven zwart, van onderen wit 2), van de groote (menschen-)haaien is de *blauwe haai* aan de rugzijde fraai leiachtig blauw, de *Jonashaai* grijsachtig bruin, en een derde soort, in den Stillen Oceaan voorkomende, wit; aan de buikzijde zijn zij allen wit 3).

1) Dr. L. A. J. BURGERSDIJK, *De dieren afgebeeld, beschreven en in hunne levenswijze geschetst*, blz. 486.

2) Ibid.

3) BURGERSDIJK, blz. 246.

Wanneer de zich in bovenbedoelde holten bevindende vloeistof daaruit verwijderd is, scheidt zich door de afkoeling buiten het lichaam het ruwe walschot af, dat tot nog toe in de vloeibaar blijvende walschotolie was opgelost. Dat het „zoo hard wordt als steen”, zooals „een ander reiziger uit „de 17de eeuw” vermeldt, zal men wel *cum grano salis* moeten nemen.

Dat het spermaceti, thans nog slechts als constituens van zalven in gebruik, in vroeger tijden bij verschillende ziekte-toestanden inwendig werd toegediend, staat vast. Zoo vindt men bij COSTER en OPWIJZDA 1) vermeld: „Therapeutisch werd *spermaceti*, afgewreven met saccharum en gummi arabicum of in emulsiën, toegediend als verzachtend middel bij prikkelings-„toestanden van ademhalingsorganen of darmkanaal. Wjl het echter zeer „moeielijk geresorbeerd wordt, is het later daarbij terzijde gelaten”. HAGER 2) zegt: „Früher gebrauchte man den Walrath bei Husten, Lungenleiden, „Durchfällen als schmerzlinderndes reizminderndes Mittel”. BURGERSDIJK 3): „vroeger werd het bij verscheidene ziekten als geneesmiddel gebruikt”.

Bij HERMANN PETERS 4) leest men: „Da den an dem Mittelmeerbecken „wohnenden Kulturvolkern des Altertumes der Walfisch nur wenig genau „bekannt war, so war dieses grösste Tier unseres Erdballes schon früh ein „Gegenstand des Staunens und der Mythenbildung. Es unterblieb daher „natürlich nicht, dasz man sich von dem ihm entnommenen seltenen Wal-„rat *die wunderbarsten Heilwirkungen* versprach. Dieser werde deswegen nicht „nur als äusserliches Mittel „bei denen, so gefallenen, gestürzt oder ge-„schlagen sind, das Geblüt zu zerteilen, die Hitze zu legen, und die „„Schmerzen zu lindern” angewandt, sondern auch innerlich. MUGENBERG „erzählt in seinem Buche der Natur von dem Walfisch: „Des Vischessam „„wirt gevangen oben auf dem Wazzer, wen so er geunkäuscht hat, so „„schwimt der sam oben, den er gelazen hat, den vaecht man dann und „„tuot ihn in klainen fläschel, als triakers fläschel sint, und den Walram „„trinkt man nüchtern, wan er sterkt als gar wol und kreftigt vast, und „darumb ist er gar schatzpaer und teuer”. Warscheinlich war man für die „Gewinnung im Altertume in Wirklichkeit allein auf diejenige Pottwale „angewissen, welche durch Sturm oder sonstige Zufälle auf Untiefen oder „den Strand geworfen wurden”.

En verder: „Unserer Gewährsmann von oben 5) bemerkt.... noch: „Die „„Apotheker können auch das *Spermaceti* aus den Walfischhörn machen”. „Vielleicht kann mann diese kurze Angabe als Hinweisung betrachten, dasz „es den Apothekern damals bekannt war, dasz der Walrat aus dem in den „Kopfhöhlen des Pottwales enthaltenen Fett gewonnen wird. Jedenfalls war „im 17. Jahrhunderte derselbe ein kostbarer Artikel. Wie SCHURTZ mitteilt, „kostete das Pfund im Handel im Jahre 1660 30 bis 36 Reichsthaler”.

1) *Handleiding bij het gebruik van de tweede uitgave der Pharmacopoea Neerlandica*, IV, blz. 344.

2) *Handbuch der Pharmaceutischen Praxis* 1886, I, S. 808.

3) BURGERSDIJK, blz. 486.

4) *Aus pharmazeutischer Vorzeit in Bild und Wort*, Neue Folge 1889, S. 28—30.

5) *Neu eingerichtete Materialkammer* von GEORG NICLAUS SCHURTZ, Nürnberg, 1673.

Was de „witte stof”, door KAEMPFER bedoeld, inderdaad „gelijk kreeft-
„oogen”, dan moet daarmede iets anders bedoeld zijn.

den Haag, 11 Mei 1900.

Dr. J. DE GROOT.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

PARIJS. — **Gasthuis voor ooglijders.** Wijlen Baron ALPHONSE DE ROTSCCHILD heeft 10 miljoen fres. vermaakt voor de oprichting van een gasthuis voor ooglijders.

BERLIJN. — **Een geplaagd redacteur** (zeker zijn weinig redacteurs langer geplaagd), RUDOLF VIRCHOW, geeft in zijn *Archiv*, Bd. CLIX, Heft 3, lucht aan zijn „lang teruggehouden, maar zeer gegronde ontstemming” over de breedvoerigheid van veel schrijvers, die niet begrijpen, dat de omvang, de prijs en de „veelgelezenheid” van een tijdschrift grootheden zijn, die van elkander afhankelijk zijn, en wier grenswaarden niet overschreden mogen worden. Beknoptheid doet eerder gaarne lezen dan vermelding van allerlei kleinigheden, en tabellen, gelijk die in de mode gekomen zijn, vormen voor zetter en lezer een last. Korte overzichten voldoen veel beter. Evenzoo zijn de schijnbaar volledige maar zelden, nauwkeurige of oorspronkelijke besprekingen der literatuur van een behandeld onderwerp doorgaans overbodig.

NAUHEIM. — **Voorspoedig.** Dr. BURWINKEL beschrijft in de *Münch. med. Wochenschr.* n°. 12, een geval van uitwendige haemorrhöide, bij een kind van een maand ontstaan door ophooping van faeces in het rectum. De knobbel verdween na regeling der defaecatie.

MÜNCHEN. — **Voet en voorarm.** De *Münch. med. Wochenschr.* n°. 24, vermeldt een mededeeling in *the Indian medical Record*, waaruit blijkt, dat de ulna doorgaans *juist zoolang* is als de voet. Een afstand tusschen twee punten, die door een rechte lijn verbonden worden, schijnt het oog langer toe dan dezelfde afstand, door een gebogen lijn beschreven.

KRAKAU. — **Jubilaeum.** Het 500-jarig bestaan der universiteit is onder groote belangstelling dezer dagen gevierd (*Wien. med. Wochenschr.*).

ITALIË. — **Bekroning.** Den 31sten December 1901 zal door de Koninklijke Academie voor Geneeskunde te Turijn de Ribera-prijs van 20.000 Lire worden toegewezen voor het beste gedrukte of niet gedrukte werk, of de gewichtigste ontdekking op het gebied van *proefondervindelijke ziektekunde, gezondheidsleer of gerechtelijke geneeskunde* gedurende de jaren 1897—1901 (*Allg. med. Centralz.*).

—**Muggen-verdelging.** De stad *Sassari* is door Drs. FERMI, LUMBAU en COSSU-ROCCA van muggen bevrijd. De broedplaat en, die zij in verschillende deelen der stad, in waterputten, poelen enz. hadden opgespoord, waren